

**SCHÉMA ŠTÁTNEJ POMOCI
NA POSKYTOVANIE SLUŽIEB
VO VŠEOBECNOM HOSPODÁRSKOM
ZÁUJME V OBLASTI OCHRANY
BIODIVERZITY
V ZNENÍ DODATKOV Č. 1 A 2
ŠP SVHZ - 2/2018**

Operačný program Kvalita životného prostredia

Prioritná os č. 1:

**Udržateľné využívanie prírodných zdrojov
prostredníctvom rozvoja environmentálnej
infraštruktúry**

Investičná priorita č. 1.3:

**Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy
a podpora ekosystémových služieb, a to aj
prostredníctvom sústavy Natura 2000
a zelenej infraštruktúry**

Špecifický cieľ č. 1.3.1:

**Zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov
a posilnenie biodiverzity, najmä v rámci
sústavy Natura 2000**

OBSAH

A. PREAMBULA	3
B. PRÁVNÝ ZÁKLAD	4
C. POUŽITÉ DEFINÍCIE	5
D. ÚČEL POMOCI	8
E. POSKYTOVATEĽ POMOCI.....	8
F. PRÍJEMCA POMOCI	8
G. OPRÁVNENÉ PROJEKTY	9
H. OPRÁVNENÉ NÁKLADY	10
I. FORMA POMOCI	10
J. VÝŠKA POMOCI.....	11
K. STIMULAČNÝ ÚČINOK.....	12
L. PODMIENKY POSKYTNUTIA POMOCI	12
M. KUMULÁCIA POMOCI	12
N. MECHANIZMUS POSKYTOVANIA POMOCI	13
O. CELKOVÝ ROZPOČET	13
P. TRANSPARENTNOSŤ A MONITOROVANIE.....	14
R. KONTROLA A AUDIT	14
S. PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ SCHÉMY	15

A. PREAMBULA

Schéma štátnej pomoci na poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme v oblasti ochrany biodiverzity v znení dodatkov č. 1 a 2 (ďalej len „schéma“) vychádza z kontextu Operačného programu Kvalita životného prostredia (ďalej len „OP KŽP“) schváleného vykonávacím rozhodnutím Komisie zo dňa 28. októbra 2014, číslo CCI 2014SK16M1OP002, z prostriedkov ktorého je financovaná štátna pomoc poskytovaná prostredníctvom tejto schémy.

Schéma predstavuje jeden z nástrojov na dosiahnutie cieľov aktivity A. *Dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 a ďalšie chránené územia (vrátane území medzinárodného významu), ako aj chránené druhy, ako aj aktivity B. Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy a budovania zelenej infraštruktúry špecifického cieľa 1.3.1 Zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov a posilnenie biodiverzity, najmä v rámci sústavy Natura 2000 OP KŽP.*

Podľa ods. 46 Oznámenia Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci Európskej únie na náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu (2012/C 8/02) „*Pri neexistencii osobitných pravidiel Únie, ktoré by definovali rozsah existencie služby všeobecného hospodárskeho záujmu, majú členské štáty široké pole vlastného uváženia pri definovaní ktorejkoľvek služby ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu a pri poskytovaní náhrady poskytovateľovi takejto služby. Právomoci Komisie v tejto oblasti sú obmedzené na kontrolu, či sa konkrétny členský štát pri označení služby za službu všeobecného hospodárskeho záujmu nedopustil zjavnej chyby, a na posúdenie, či náhrada neobsahovala štátnu pomoc. Ak existujú osobitné pravidlá Únie, podlieha voľné uváženie členských štátov týmto pravidlám bez toho, aby bola dotknutá povinnosť Komisie posúdiť, či služby všeobecného hospodárskeho záujmu boli správne definované na účely kontroly štátnej pomoci.*“. Pracovný dokument útvarov Komisie - Príručka k uplatňovaniu pravidiel Európskej únie týkajúcich sa štátnej pomoci, verejného obstarávania a vnútorného trhu na služby vo všeobecnom hospodárskom záujme a najmä na sociálne služby vo všeobecnom záujme (ďalej len „SVHZ“) v otázke č. 7 „*Existujú príklady zjavne nesprávneho posúdenia zo strany členských štátov pri vymedzovaní SVHZ?*“ odkazuje na niekoľko príkladov vyplývajúcich z judikatúry Súdneho dvora a rozhodovacej praxe Komisie, kde boli zo strany členských štátov SVHZ nesprávne vymedzené. Z uvedených príkladov nijako nevyplýva, že by zaradenie opatrení na zachovanie biodiverzity mohlo spadať pod zjavne nesprávne vymedzenie.

Európska komisia zároveň v Usmernení o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014-2020 (2014/C 200/01) v bode 15 písm. e) uvádza, že pri štátnej pomoci v oblasti biodiverzity možno postupovať podľa pravidiel služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, pričom tento prístup Európska komisia potvrdila vo viacerých rozhodnutiach, napr. SA.31243 (2012/N) a NN 8/2009. Posilnenie biodiverzity je predmetom zmienenej špecifického cieľa 1.3.1. OP KŽP schváleného Európskou komisiou.

SVHZ sú definované ako hospodárske činnosti, ktorých výsledkom je všeobecný verejný prospech, a ktoré by sa na trhu nevyskytovali bez verejnej intervencie (alebo by boli poskytnuté za iných podmienok, pokiaľ ide o kvalitu, bezpečnosť, dostupnosť, rovnaký prístup alebo všeobecný prístup). Udržiavanie a skvalitňovanie životného prostredia a prírodného dedičstva je objektívne činnosťou, z ktorej predovšetkým benefituje spoločnosť ako taká. Právo na ochranu životného prostredia je totiž súčasťou základných práv a slobôd občanov Slovenskej republiky v zmysle čl. 44 Ústavy. Zároveň podľa § 5 ods. 4 zákona č. 543/ 2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov „*Udržiavanie a dosiahnutie priaznivého stavu osobitne chránenej časti prírody a krajiny sú činnosti vykonávané vo verejnom záujme.*“

V zmysle uvedeného je teda možné aj opatrenia na ochranu biodiverzity bližšie špecifikované v čl. G schémy považovať za SVHZ.

V prípade opatrení na ochranu biodiverzity je nepochybné, že aktivity, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na hospodársku činnosť vlastníkov, správcov alebo nájomcov dotknutých pozemkov, by bez štátnej pomoci vôbec neboli realizované. Tieto aktivity totiž predstavujú nákladovo i časovo náročnejší spôsob využívania pozemkov, pričom zároveň nie sú smerované na dosahovanie zisku. Realizáciou aktivít teda dochádza k zníženiu konkurencieschopnosti daných podnikov. Keďže aktivity v oblasti ochrany biodiverzity slúžia záujmom občanov a pre podnik sú málo ziskové, na trhu neexistujú subjekty, ktoré by poskytovali služby v oblasti ochrany biodiverzity. Zlepšenie stavu chránených území, ako aj ochrana biodiverzity mimo chránených území sa preto nedá dosiahnuť trhovými opatreniami.

V tejto súvislosti je tiež potrebné zdôrazniť, že plnenie opatrení podľa dokumentov starostlivosti nie je v zmysle ustanovení zákona o ochrane prírody a krajiny voči vlastníkom, správcom alebo nájomcom pozemkov právne vynútiteľné. Plnenie opatrení podľa ďalšej dokumentácie je do času schválenia príslušných dokumentov starostlivosti plnením povinností nad rámec zákona o ochrane prírody a krajiny. Rovnako je opatrením nad rámec zákona aj realizácia prvkov zelenej infraštruktúry.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nie sú opatrenia v oblasti ochrany biodiverzity realizované v dostatočnej kvalite.

Vychádzajúc z uvedeného je predmetom schémy poskytovanie štátnej pomoci (ďalej len „pomoc“) podľa čl. 2 ods. 1 písm. a) Rozhodnutia Komisie o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu podnikom definovaným v článku F. tejto schémy na poskytovanie SVHZ definovaných v článku G. tejto schémy.

B. PRÁVNY ZÁKLAD

Právny základ schémy tvorí nasledovná legislatíva EÚ a SR:

1. Zmluva o fungovaní Európskej únie¹ (ďalej len „Zmluva o fungovaní EÚ“);
2. Rozhodnutie Komisie č. 2012/21/EÚ o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu² (ďalej len „Rozhodnutie o SVHZ“);
3. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 v platnom znení (ďalej len „všeobecné nariadenie“);
4. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1300/2013 zo 17. decembra 2013 o Kohéznom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006 (ďalej len

¹ Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012.

² Ú. v. EÚ L 187, 26.06.2014, str. 1.

- „nariadenie o Kohéznom fonde“);
5. Zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EŠIF“);
 6. Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“);
 7. Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci) (ďalej len „zákon o štátnej pomoci“);
 8. Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
 9. Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov;
 10. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“);
 11. Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov;
 12. Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“);
 13. Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny;
 14. Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 7/2014 Z. z. o podrobnostiach o obsahu žiadosti o vyplatenie finančnej náhrady, spôsobe výpočtu finančnej náhrady a spôsobe určenia výšky nájomného a výšky odplaty za zmluvnú starostlivosť pri náhradách za obmedzenie bežného obhospodarovania pozemku;
 15. Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020 (ďalej len „systém riadenia“);
 16. Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 – 2020 (ďalej len „systém finančného riadenia“).

C. POUŽITÉ DEFINÍCIE

Pre účely tejto schémy platia nasledujúce definície:

- **biocentrum** je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev;
- **biokoridor** je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky;
- **dokument starostlivosti** je dokument v zmysle § 54 ods. 4 písm. a), b), c) a d) zákona o ochrane prírody a krajiny;
- **dokumentácia územného systému ekologickej stability (ÚSES)** je dokumentáciou

určenou na ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života v určitom území (na regionálnej, resp. miestnej úrovni) podľa zákona o ochrane prírody a krajiny;

- **d’alšia dokumentácia** je určená pre prípady, kedy nie je možné alebo účelné vypracovať program starostlivosti, resp. program záchranu pre celé územie, ale v chránenom území je potrebné realizovať opatrenia pre druhy a biotopy európskeho významu na dosiahnutie ich priaznivého stavu a/alebo na zachovanie existujúceho stavu týchto biotopov a druhov európskeho významu. Ďalšiu dokumentáciu schvaľuje Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“)³;
- **finančný príspevok** je v súlade s § 60 zákona o ochrane prírody a krajiny príspevok poskytovaný na základe účinnej zmluvy o poskytnutí finančného príspevku s cieľom realizovať opatrenia podľa tejto schémy vyplývajúce z dokumentov starostlivosti a/alebo ďalšej dokumentácie v rámci sústavy chránených území nad rámec bežného obhospodarovania pozemku. Pri realizácii opatrení na územiach, ktoré nespádajú do sústavy chránených území, sa finančný príspevok poskytuje s cieľom realizovať opatrenia vyplývajúce z iných podmienok ochrany prírody a krajiny, ustanovených na základe zákona o ochrane prírody a krajiny, týkajúcich sa chránených druhov živočíchov a rastlín v súlade s § 60 ods. 3 písm. e) zákona o ochrane prírody a krajiny. Finančný príspevok podľa § 61d ods. 4 zákona o ochrane prírody a krajiny (s odkazom na § 60 zákona), ktorý sa môže poskytovať popri odplate za zmluvnú starostlivosť na činnosti vyvolané nepredvídateľnými okolnosťami nad rámec dohodnutého spôsobu starostlivosti o pozemok, sa v zmysle tejto schémy neposkytuje;
- **mokrad’** je územie s močiarimi, slatinami alebo rašeliniskami, vlhká lúka, prírodná tečúca voda a prírodná stojatá voda vrátane vodného toku a vodnej plochy s rybníkmi a vodnými nádržami;
- **nájomca** je osoba, ktorá má s vlastníkom pozemku uzatvorenú zmluvu o nájme v zmysle príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj ostatné osoby v zmysle legálnej definície nájomcu v § 2 ods. 2 písm. ze) zákona o ochrane prírody a krajiny;
- **správca** je osoba, ktorej z príslušných právnych predpisov vyplýva právo nakladať s pozemkom (napr. príslušný štátny podnik);
- **sústava chránených území** je tvorená predovšetkým európskou sústavou chránených území Natura 2000 podľa § 28 zákona o ochrane prírody a krajiny, ako aj ostatnými chránenými územiami podľa § 17 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny a územiami medzinárodného významu podľa § 28b zákona o ochrane prírody a krajiny;
- **územný systém ekologickej stability (ÚSES)** je celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu;
- **zmluva o poskytnutí finančného príspevku** je osobitná zmluva medzi vlastníkom, správcom alebo nájomcom pozemku (ako osobou poverenou na poskytovanie SVHZ) a Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky (ako osobou, ktorá poverenie na vykonávanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme udeľuje), ktorá obsahuje náležitosti podľa § 60 zákona o ochrane prírody a krajiny, a ktorá je zároveň poverením podľa čl. 4 Rozhodnutia o SVHZ, takže jej povinnými náležitosťami sú predovšetkým:

³ Ďalšia dokumentácia je verejne dostupná na <http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/ochrana-prirody-krajiny/dalsia-dokumentacia-k-op-kzp/>

- identifikáciu zmluvných strán,
 - určenie poverenej osoby,
 - obsah a trvanie záväzkov služby vo všeobecnom hospodárskom záujme,
 - príslušné územie,
 - výhradné alebo osobitné práva priznané poverenej osobe,
 - mechanizmus stanovenia výšky náhrady za SVHZ vo forme finančného príspevku a jej kontroly, ako aj opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na jej vrátenie,
 - formu, termíny a podmienky pre vyplatenie finančného príspevku,
 - odkaz na Rozhodnutie o SVHZ.
- **zmluva o starostlivosti** je osobitná zmluva medzi vlastníkom pozemku (ako osobou poverenou na poskytovanie SVHZ) a Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky (ako osobou, ktorá poverenie na vykonávanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme udeľuje), ktorá obsahuje náležitosti podľa § 61d zákona o ochrane prírody a krajiny, a ktorá je zároveň poverením podľa čl. 4 Rozhodnutia o SVHZ, takže jej povinnými náležitosťami sú predovšetkým:
 - identifikácia zmluvných strán,
 - určenie poverenej osoby,
 - obsah a trvanie záväzkov služby vo všeobecnom hospodárskom záujme,
 - príslušné územie,
 - výhradné alebo osobitné práva priznané poverenej osobe,
 - mechanizmus stanovenia výšky náhrady za SVHZ vo forme odplaty za zmluvnú starostlivosť a jej kontroly, ako aj opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na jej vrátenie,
 - forma, termíny a podmienky pre vyplatenie odplaty za zmluvnú starostlivosť,
 - odkaz na Rozhodnutie o SVHZ.

Vlastník je v súlade s § 61d ods. 2 zákona o ochrane prírody a krajiny povinný zabezpečiť starostlivosť o pozemok v súlade s podmienkami určenými v zmluve o starostlivosti aj v prípade, ak pozemok sám neobhospodaruje. V prípade existencie nájomcu sa preto zmluva o starostlivosti uzatvára ako trojstranný právny akt, t.j. zmluvnými stranami sú Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, vlastník a nájomca⁴. Zmluvu o starostlivosti nie je možné uzavrieť v prípade pozemkov vo vlastníctve štátu;

- **zmluvná starostlivosť** je v súlade s § 61d zákona o ochrane prírody a krajiny zmluvný vzťah medzi vlastníkom pozemku a Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky založený účinnou zmluvou o starostlivosti s cieľom realizovať v rámci sústavy chránených území opatrenia podľa tejto schémy vyplývajúce z dokumentov starostlivosti a/alebo ďalšej dokumentácie. V prípade realizácie zmluvnej starostlivosti prostredníctvom nájomcu zmluvná starostlivosť zahŕňa aj povinnosti nájomcu vyplývajúce z trojstrannej zmluvy o starostlivosti.

⁴ Poverenou osobou, a teda príjemcom pomoci bude subjekt, ktorý bude vykonávať konkrétne opatrenia podľa tejto schémy na základe príslušnej zmluvy (zmluvy o poskytnutí finančného príspevku alebo zmluvy o starostlivosti).

D. ÚČEL POMOCI

Účelom pomoci je realizácia opatrení vyplývajúcich z dokumentov starostlivosti a/alebo ďalšej dokumentácie s cieľom dosiahnuť alebo udržať priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu a predchádzať a zabrániť významne negatívnym ľudským zásahom predovšetkým do európskej sústavy chránených území Natura 2000.

Pri územiach, ktoré nespádajú do sústavy chránených území, je účelom pomoci realizácia opatrení vyplývajúcich z iných podmienok ochrany prírody a krajiny ustanovených na základe zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorých cieľom je zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie a budovania zelenej infraštruktúry, pokiaľ sa týkajú chránených druhov živočíchov a rastlín.

E. POSKYTOVATEĽ POMOCI

Poskytovateľom pomoci (ďalej len „poskytovateľ“) je vzhľadom na ustanovenie § 60 ods. 2 a § 61d ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, odborná organizácia ochrany prírody a krajiny s celoslovenskou pôsobnosťou zriadená Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, ako príspevková organizácia, ktorá zabezpečuje úlohy na úseku ochrany prírody a krajiny podľa zákona o ochrane prírody a krajiny a osobitných predpisov:

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Tajovského 28B
974 09 Banská Bystrica
Tel.: +421 48 472 20 26, 048 472 20 27
Webové sídlo: www.sopsr.sk

F. PRÍJEMCA POMOCI

V rámci tejto schémy môže byť príjemcom pomoci (ďalej len „príjemca“) výlučne podnik v zmysle čl. 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ⁵, t. j. akýkoľvek subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť⁶ bez ohľadu na právne postavenie a spôsob financovania, ktorý realizuje opatrenia podľa tejto schémy v nadväznosti na zmluvu o starostlivosti podľa § 61d zákona o ochrane prírody a krajiny alebo v nadväznosti na zmluvu o poskytnutí finančného príspevku podľa § 60 zákona o ochrane prírody a krajiny.

V prípade realizácie opatrení na základe zmluvy o starostlivosti sa vlastník alebo nájomca stáva príjemcom v momente nadobudnutia účinnosti zmluvy o starostlivosti, ktorá obsahuje náležitosti v zmysle definície v čl. C tejto schémy.

V prípade realizácie opatrení na základe zmluvy o poskytnutí finančného príspevku sa vlastník, nájomca alebo správca stáva príjemcom v momente nadobudnutia účinnosti zmluvy poskytnutí finančného príspevku, ktorá obsahuje náležitosti v zmysle definície v čl. C tejto schémy.

Poverenie na poskytovanie SVHZ podľa tejto schémy v zmysle predchádzajúcich odsekov nepresiahne obdobie od jeho vydania (najskôr od nadobudnutia účinnosti schémy) do 31. decembra 2023, čím je zabezpečený súlad s čl. 2 ods. 2 Rozhodnutia o SVHZ. Z tohto dôvodu

⁵ T. j. všetky veľkostné kategórie podnikov v zmysle prílohy I. nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108. zmluvy.

⁶ Hospodárskou činnosťou sa rozumie každá činnosť spočívajúca v ponuke tovaru a/alebo služieb na trhu.

sa pri príprave zmluvy o starostlivosti neaplikuje § 61d ods. 5 zákona o ochrane prírody a krajiny. Účinnosť zmluvy o starostlivosti zároveň nesmie byť v zmysle príslušného ustanovenia predĺžená v rozpore s prvou vetou tohto odseku.

Ak príjemca vykonáva činnosti patriace do rozsahu i mimo rozsahu SVHZ, v interných účtoch sa samostatne vykazujú príjmy a výdavky spojené so SVHZ a tie príjmy a výdavky, ktoré súvisia s ostatnými službami, ako aj parametre na pridelovanie nákladov a výnosov. Uvedeným je zabezpečený súlad s čl. 5 ods. 9 Rozhodnutia o SVHZ.

V rámci tejto schémy nie je možné poskytnúť pomoc podniku, voči ktorému je nárokované vrátenie pomoci na základe predchádzajúceho rozhodnutia Komisie, v ktorom bola táto pomoc poskytnutá Slovenskou republikou označená za neoprávnenú a nezlučiteľnú s vnútorným trhom⁷.

G. OPRÁVNENÉ PROJEKTY

Pomoc podľa tejto schémy možno poskytnúť podnikom na realizáciu cieľov aktivity A. *Dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 a ďalšie chránené územia (vrátane území medzinárodného významu), ako aj chránené druhy*, ako aj aktivity B. *Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy a budovania zelenej infraštruktúry špecifického cieľa 1.3.1 Zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov a posilnenie biodiverzity, najmä v rámci sústavy Natura 2000 OP KŽP niektorými z nasledovných opatrení:*

G.1 opatrenia vyplývajúce zo schválených dokumentov starostlivosti a/alebo ďalšej dokumentácie realizované **v rámci sústavy chránených území** prioritne s cieľom dosiahnuť alebo udržať priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu a predchádzať a zabrániť významne negatívnym ľudským zásahom do sústavy Natura 2000, a to najmä prostredníctvom aspoň jednej, resp. kombinácie nasledujúcich aktivít:

- odstraňovanie náletových drevín,
- výsadba, resp. výsev rastlín,
- spásanie, kosenie, mulčovanie,
- prechod na prírode blízke obhospodarovanie lesov,
- ďalšie nevyhnutné aktivity vyplývajúce z príslušných programov starostlivosti a/alebo ďalšej dokumentácie.

G.2 opatrenia na zachovanie a obnovu biodiverzity a ekosystémov **mimo sústavy chránených území**, ktorých cieľom je dosiahnuť alebo udržať priaznivý stav biotopov a druhov, obnova poškodených ekosystémov a ich služieb, a to najmä prostredníctvom aspoň jednej, resp. kombinácie nasledujúcich aktivít:

- odstraňovanie náletových drevín,
- výsadba, resp. výsev rastlín,
- spásanie, kosenie, mulčovanie,
- prechod na prírode blízke obhospodarovanie lesov,
- ďalšie nevyhnutné aktivity potrebné na zachovanie a obnovu biodiverzity a ekosystémov v súlade s dokumentáciou ÚSES.

G.3 opatrenia na elimináciu invázných druhov rastlín (na všetkých typoch územia, teda v rámci sústavy chránených území i mimo sústavy chránených území), ktoré vytláčajú

⁷ Rozsudok ESD C-188/92 vo veci „Deggendorf“
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/recovery.html

pôvodné druhy, znižujú biodiverzitu a spôsobujú zhoršenie stavu ekosystémov podľa vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., a to najmä prostredníctvom aspoň jednej, resp. kombinácie nasledujúcich aktivít:

- cielená eradikácia a potláčanie invázných rastlín,⁸
- realizácia opatrení na obnovu a ozdravenie ekosystému, ktorý bol degradovaný, poškodený alebo zničený nepôvodným druhom.

G.4 opatrenia na podporu prvkov zelenej infraštruktúry na miestnej úrovni, ktorou sa dosiahne vytvorenie strategicky plánovanej siete prírodných a poloprírodných oblastí s environmentálnymi vlastnosťami, ktoré sú vytvorené a riadené tak, aby poskytovali široký rozsah ekosystémových služieb a vychádzajú zo spracovaných dokumentov územného systému ekologickej stability na regionálnej alebo miestnej úrovni, pokiaľ by mohli mať vplyv na hospodársku činnosť príjemcu vykonávanú na dotknutom pozemku.

Oprávnené projekty je možné realizovať na celom území Slovenskej republiky, pričom súbor opatrení realizovaných jedným príjemcom v nadväznosti na konkrétny dokument starostlivosti alebo ďalšiu dokumentáciu predstavuje jeden projekt príjemcu a je zahrnutý ako jedno poverenie v rámci jednej zmluvy o starostlivosti alebo jednej zmluvy o poskytnutí finančného príspevku. V prípade oprávnených projektov realizovaných mimo sústavy chránených území bude súbor opatrení realizovaný jedným príjemcom predstavovať jedno poverenie v rámci jednej zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.

H. OPRÁVNENÉ NÁKLADY

Na účely tejto schémy, pokiaľ sa v texte ďalej uvádza pojem „výdavok“, rozumie sa ním aj „náklad“ podľa zákona o účtovníctve⁹, a naopak, pokiaľ takýto výklad zjavne neodporuje zmyslu príslušných ustanovení tejto schémy.

Oprávnenými nákladmi sú zvýšené náklady, ktoré príjemcovi vznikli v súvislosti s realizáciou aktivít podľa čl. G tejto schémy v súlade so zmluvou o starostlivosti alebo zmluvou o poskytnutí finančného príspevku nad rámec bežných výdavkov pri vykonávaní hospodárskej činnosti na dotknutom území.

I. FORMA POMOCI

Pomoc podľa tejto schémy sa poskytuje vo forme náhrady zvýšených nákladov v súvislosti s realizáciou opatrení podľa tejto schémy.

V prípade opatrení realizovaných v rámci sústavy chránených území sa pomoc príjemcovi poskytuje na základe zmluvy o starostlivosti alebo na základe zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.¹⁰

Pri územiach, ktoré nespádajú do sústavy chránených území, sa pomoc podľa tejto schémy príjemcovi poskytuje na základe zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.

⁸ Výlučne v prípade, pokiaľ sa cielená eradikácia a potláčanie invázných rastlín (obligatórne pre vlastníka, správcu alebo nájomcu pozemku podľa § 7b ods. 3 zákona o ochrane prírody a krajiny) budú realizovať v súbehu s niektorým z opatrení podľa bodu G.1 alebo G.2 tejto schémy.

⁹ § 2 ods. 4 písm. e) zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

¹⁰ Oba inštitúty sú v prípade chránených území rovnocenné a využiteľné podľa uváženia poskytovateľa, resp. príjemcu, a to v nadväznosti na charakter projektu.

V prípade opatrení realizovaných na štátnych pozemkoch sa pomoc poskytuje výlučne na základe zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.

J. VÝŠKA POMOCI

1. Výška pomoci nepresiahne sumu potrebnú na pokrytie čistých nákladov, ktoré vznikli príjemcovi pri plnení záväzkov služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme a primeraný zisk¹¹ za podmienok uvedených nižšie. Výška pomoci musí byť stanovená tak, aby sa predišlo nadmernej náhrade.

$$SP_a = (N - Nš) - (P - Pš) + PZ \text{ /ak relevantné/}^{12}$$

$$SP_b = N - P + PZ \text{ /ak relevantné/}^{122}$$

kde:

SP _a	výška pomoci na poskytovanie SVHZ v prípade, ak dotknuté územie je pred poskytnutím pomoci hospodársky využívané
SP _b	výška pomoci na poskytovanie SVHZ v prípade, ak dotknuté územie nie je pred poskytnutím pomoci hospodársky využívané
N	výška nákladov príjemcu spojených s poskytovaním SVHZ
Nš	výška nákladov príjemcu pri štandardnom hospodárskom využívaní pozemku
P	výška príjmov príjemcu spojených s poskytovaním SVHZ
Pš	výška príjmov príjemcu pri štandardnom hospodárskom využívaní pozemku
PZ	primeraný zisk (vzhľadom na priemernú ziskovosť v oblasti, do ktorej spadajú realizované činnosti, resp. prevládajúca činnosť príjemcu)

2. Maximálna výška pomoci pre príjemcu na realizáciu opatrení v rámci jedného poverenia nepresiahne 5 mil. EUR počas doby trvania poverenia. Uvedeným je zabezpečený súlad s čl. 2 ods. 1 písm. a) Rozhodnutia o SVHZ.
3. Výška pomoci pre príjemcu sa určí ako rozdiel čistých príjmov spojených s realizáciou opatrení a čistých príjmov plynúcich z aktuálneho spôsobu obhospodarovania dotknutého pozemku. Pokiaľ sa opatrenie podľa tejto schémy bude realizovať na pozemku, ktorý nie je hospodársky využívaný, výška pomoci bude predstavovať výšku čistých nákladov. Pokiaľ sa opatrenie podľa tejto schémy bude realizovať na pozemku, na ktorý príjemca poberá platby z Programu rozvoja vidieka týkajúce sa bezzásahového režimu¹³ alebo lesnícko-environmentálnej podpory¹⁴, do výšky príjmov príjemcu pri štandardnom hospodárskom využívaní pozemku „P₀“ sa zahŕňajú všetky platby, ktoré sú poskytované z Programu rozvoja vidieka počas obdobia realizácie projektu na dotknuté pozemky. Pomoc môže byť zvýšená o primeraný zisk¹².

Výšku pomoci (spolu s podkladovou dokumentáciou preukazujúcou určenie jej výšky) navrhne vlastník, správca alebo nájomca, ktorý je poverený vykonávaním SVHZ v zmysle zmluvy o starostlivosti alebo zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.

¹¹ Podľa čl. 5 ods. 5 Rozhodnutia o SVHZ.

¹² Poskytovateľ si vyhradzuje právo v príslušnej výzve určiť možnosť/nemožnosť vyplatenia primeraného zisku, resp. upraviť spôsob určenia primeraného zisku. V prípade zmeny obhospodarovania je možné Primeraný zisk vyplatiť aj ako náhradu ušlého zisku a to pri zohľadnení a zdokladovaní jeho výšky.

¹³ Schéma štátnej pomoci na znevýhodnenia v súvislosti s lesnými oblasťami sústavy Natura 2000 podľa podopatrenia 12.2 Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

¹⁴ Schéma štátnej pomoci na lesnícko-environmentálne a klimatické služby a zachovanie lesa podľa opatrenia 15 Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

4. Poskytovateľ záväzne stanoví a overí výšku pomoci pred uzavretím zmluvy o starostlivosti alebo zmluvy o poskytnutí finančného príspevku, v priebehu realizácie projektu, ako aj po ukončení realizácie projektu s cieľom zabránenia poskytnutiu nadmernej náhrady.

K. STIMULAČNÝ ÚČINOK

1. Na základe tejto schémy sa poskytuje pomoc za služby vo všeobecnom hospodárskom záujme v oblasti ochrany biodiverzity, ktoré zahŕňajú nákladovo i časovo náročnejší spôsob využívania pozemkov a nie sú smerované na dosahovanie zisku. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že príjemca pomoci by opatrenia na ochranu biodiverzity na pozemku v jeho vlastníctve, resp. užívaní bez pomoci nerealizoval.
2. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti bol v prípade pomoci podľa tejto schémy jednoznačne identifikovaný stimulačný účinok podľa § 7 ods. 5 písm. c) zákona o štátnej pomoci.

L. PODMIENKY POSKYTNUTIA POMOCI

1. Podmienka mať vysporiadané majetkovo-právne vzťahy (ak relevantné).
2. Podmienka mať vysporiadané povolenia na realizáciu aktivít projektu (ak relevantné).
3. Splnenie ďalších podmienok stanovených v príslušnej legislatíve EÚ a SR a v tejto schéme.
4. Splnenie podmienky, že voči príjemcovi nie je nárokován vrátenie pomoci na základe predchádzajúceho rozhodnutia Komisie, v ktorom bola táto pomoc poskytnutá Slovenskou republikou označená za neoprávnenú a nezlučiteľnú s vnútorným trhom.⁷
5. Predloženie úplných informácií o platbách poskytovaných z Programu rozvoja vidieka na územia, na ktorých majú byť príjemcom realizované opatrenia podľa tejto schémy.
6. Ak príjemca vykonáva činnosti patriace do rozsahu i mimo rozsahu SVHZ, v interných účtoch sa samostatne vykazujú príjmy a výdavky spojené so SVHZ a tie príjmy a výdavky, ktoré súvisia s ostatnými službami, ako aj parametre na pridelovanie nákladov a výnosov. Uvedeným je zabezpečený súlad s čl. 5 ods. 9 Rozhodnutia o SVHZ.
7. Príjemca je povinný vrátiť tú časť pomoci, ktorá by predstavovala tzv. nadmernú náhradu, teda časť pomoci prevyšujúcu výšku potrebnú na pokrytie čistých nákladov, ktoré mu vznikli v súvislosti s poskytovaním služieb podľa tejto schémy, plus primeraný zisk (ak relevantné).
8. Poskytovateľ uplatní nárok na vrátenie pomoci aj v prípade, ak bola použitá na iný účel, než stanovuje táto schéma.

M. KUMULÁCIA POMOCI

Pomoc poskytnutá na základe tejto schémy sa môže kumulovať s inou pomocou, ak sa jednotlivé opatrenia pomoci týkajú rozdielnych identifikovateľných oprávnených výdavkov.

Pomoc podľa tejto schémy sa nekumuluje so žiadnou inou štátnou pomocou alebo pomocou de minimis v súvislosti s tými istými – čiastočne alebo úplne sa prekrývajúcimi – oprávnenými výdavkami.

N. MECHANIZMUS POSKYTOVANIA POMOCI

1. Poskytovateľ za účelom realizácie opatrení vyplývajúcich z dokumentov starostlivosti, ďalšej dokumentácie alebo realizácie opatrení vyplývajúcich z iných podmienok ochrany prírody a krajiny (ustanovených na základe zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorých cieľom je zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie a budovania zelenej infraštruktúry) osloví potenciálnych príjemcov s návrhom na realizáciu vybraných opatrení na pozemkoch v ich vlastníctve, resp. nájme, vrátane podmienok ich realizácie opatrení (s podmienkami poskytnutia pomoci).
2. V prípade súhlasu príjemcu s realizáciou opatrení podľa predchádzajúceho odseku poskytovateľ vyzve príjemcu na:
 - a. predloženie údajov (podložených príslušnou dokumentáciou) spolu s návrhom výpočtu pomoci podľa čl. J ods. 1 a 2 tejto schémy na krytie čistých nákladov spojených s realizáciou opatrení navrhovaných poskytovateľom a
 - b. preukázanie splnenia podmienok poskytnutia pomoci podľa tejto schémy a overí ich splnenie podľa čl. L tejto schémy.
3. Poskytovateľ overí splnenie podmienok poskytnutia pomoci podľa tejto schémy a v prípade ich splnenia zašle príjemcovi návrh zmluvy o starostlivosti alebo zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na podpis.
4. Zmluva o starostlivosti alebo zmluva o poskytnutí finančného príspevku nadobúda účinnosť:
 - a. dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia v Centrálnom registri zmlúv alebo
 - b. za podmienok uvedených v dotknutej zmluve, nie však skôr ako v deň nasledujúcim po dni jej zverejnenia v Centrálnom registri zmlúv.
5. Po spätnom doručení uzavretej zmluvy o starostlivosti alebo zmluvy o poskytnutí finančného príspevku zabezpečí poskytovateľ jej zverejnenie v Centrálnom registri zmlúv.
6. Poskytovateľ písomne oznámi príjemcovi nadobudnutie účinnosti zmluvy o starostlivosti alebo zmluvy o poskytnutí finančného príspevku a vyzve príjemcu na začatie realizácie opatrení v zmysle zmluvy o starostlivosti.
7. Poskytovateľ overuje výšku pomoci ako aj realizáciu zmluvne dohodnutých opatrení aj počas realizácie projektu s cieľom zabránenia poskytnutiu nadmernej náhrady. Výška pomoci musí počas realizácie projektu zodpovedať pravidlám v čl. J ods. 3 tejto schémy.
8. Za moment poskytnutia pomoci podľa tejto schémy sa považuje nadobudnutie účinnosti zmluvy o starostlivosti alebo zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.
9. Náhrada na základe zmluvy o poskytnutí finančného príspevku sa poskytuje pred realizáciou opatrení, a to v tom kalendárnom roku, keď sa záväzok príjemcu zabezpečiť príslušné opatrenie na udržanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny má plniť.

O. CELKOVÝ ROZPOČET

Indikatívna výška alokácie na realizáciu opatrení, na ktoré je zameraná táto schéma, je 19 mil. EUR (zo zdrojov Kohézneho fondu a štátneho rozpočtu SR) pre celé programové obdobie 2014 – 2020.

Odhadovaný ročný objem finančných prostriedkov na realizáciu tejto schémy je 3,166 mil. EUR.

P. TRANSPARENTNOSŤ A MONITOROVANIE

Poskytovateľ do 10 pracovných dní po nadobudnutí účinnosti schémy zabezpečí zverejnenie a dostupnosť schémy v úplnom znení, t. j. v znení všetkých schválených dodatkov na svojom webovom sídle v trvaní minimálne počas obdobia jej účinnosti.

Poskytovateľ v súlade s § 12 ods. 1 a ods. 3 zákona o štátnej pomoci zaznamenáva prostredníctvom elektronického formulára do šiestich mesiacov odo dňa poskytnutia pomoci v Centrálnom registri údaje o príjemcovi pomoci a poskytnutej pomoci.

Poskytovateľ v súlade s čl. 6 Rozhodnutia o SVHZ overuje na ročnej báze počas obdobia poskytovania služieb podľa tejto schémy v zmysle zmluvy o starostlivosti alebo zmluvy o poskytnutí finančného príspevku, či výška poskytnutej pomoci neprekročila sumu podľa čl. 5 ods. 1 Rozhodnutia o SVHZ, a to v priebehu realizácie projektu, ako aj po jeho ukončení. V prípade, že poskytovateľ zistí, že bola poskytnutá nadmerná náhrada, požiada príjemcu o vrátenie všetkej nadmerne poskytnutej náhrady.

Poskytovateľ predkladá Komisii prostredníctvom Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky, v rozsahu a štruktúre podľa čl. 9 Rozhodnutia o SVHZ, správu o vykonávaní Rozhodnutia o SVHZ každé dva roky. Prvá správa sa predloží v roku 2020.

Poskytovateľ kontroluje dodržiavanie všetkých podmienok stanovených v tejto schéme.

Poskytovateľ uchováva podrobné záznamy s informáciami a podpornou dokumentáciou potrebnou na zistenie toho, či boli splnené všetky podmienky stanovené v schéme, počas trvania poverenia a 10 rokov od skončenia poverenia podľa príslušnej zmluvy.

Poskytovateľ poskytuje Komisii na jej písomnú žiadosť všetky informácie, ktoré Komisia pokladá za nevyhnutné na zistenie, či sú platné opatrenia vo forme náhrady zlučiteľné s Rozhodnutím o SVHZ.

R. KONTROLA A AUDIT

Vykonávanie finančnej kontroly, vnútorného auditu, vládneho auditu alebo auditu kontrolnými orgánmi EÚ (ďalej aj „kontrola a audit“) poskytnutej pomoci vychádza z legislatívy EÚ (všeobecné nariadenie; vykonávacie nariadenie a nariadenie Rady ES č. 2185/96¹⁵ z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi) a z legislatívy SR (zákon o finančnej kontrole a audite).

Subjektmi zapojenými do kontroly a auditu sú:

- a) poverení zamestnanci Poskytovateľa a MŽP SR;
- b) Ministerstvo financií SR;
- c) Úrad vládneho auditu;
- d) Najvyšší kontrolný úrad SR;
- e) kontrolné orgány EÚ;
- f) Slovenská agentúra životného prostredia.

Poskytovateľ kontroluje dodržanie podmienok, za ktorých sa pomoc poskytla (najmä v súvislosti so zabránením poskytnutia tzv. nadmernej náhrady), ako aj ostatné skutočnosti, ktoré by mohli

¹⁵ Ú. v. ES, L 292, 15.11.1996, str. 2, mimoriadne vydanie v slovenskom jazyku: Kapitola 09 Zväzok 01 str. 303-306

mať vplyv na správnosť a účelovosť poskytnutej pomoci. Za týmto účelom je poskytovateľ oprávnený vykonať kontrolu priamo u príjemcu.

Poskytovateľ si v súvislosti s výkonom kontroly a auditu vo vzťahu k príjemcovi vyhradzuje všetky práva vyplývajúce zo zákona o EŠIF a ďalších právnych dokumentov v tejto oblasti.

Ostatné subjekty zapojené do kontroly a auditu vykonávajú kontrolu a audit u príjemcu v súlade s príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Príjemca je v súlade s § 14 ods. 1 zákona o štátnej pomoci povinný umožniť vykonanie kontroly a preukázať poskytovateľovi použitie prostriedkov štátnej pomoci a oprávnenosť vynaložených výdavkov. Príjemca vytvára osobám vykonávajúcim kontrolu a audit primerané podmienky na riadne a včasné vykonanie kontroly a auditu a poskytuje im potrebnú súčinnosť a všetky vyžiadané informácie a listiny týkajúce sa najmä riešenia projektu, stavu jeho rozpracovanosti, špecifikácie použitia pomoci, jej predpokladané ďalšie použitie atď.

Príjemca zabezpečí prítomnosť osôb zodpovedných za realizáciu aktivít projektu a zdrží sa konania, ktoré by mohlo ohroziť začatie a riadny priebeh výkonu kontroly a auditu.

Príjemca prijme bezodkladne opatrenia na nápravu zistených nedostatkov uvedených v správe z kontroly a auditu v lehote stanovenej osobami oprávnenými na výkon kontroly a auditu. Príjemca zašle osobám oprávneným na výkon kontroly a auditu písomnú správu o splnení opatrení prijatých na nápravu zistených nedostatkov bezodkladne po ich splnení a taktiež o odstránení príčin ich vzniku.

S. PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ SCHÉMY

Schéma nadobúda platnosť a účinnosť dňom uverejnenia v Obchodnom vestníku. Poskytovateľ zabezpečí uverejnenie schémy v Obchodnom vestníku a na svojom webovom sídle: www.op-kzp.sk do 10 pracovných dní od jej uverejnenia v Obchodnom vestníku.

Zmeny v schéme je možné vykonať formou písomných dodatkov ku schéme, pričom platnosť a účinnosť každého dodatku nastáva dňom zverejnenia schémy v úplnom znení v Obchodnom vestníku.

Zmeny v legislatíve EÚ uvedenej v článku B. tejto schémy alebo v akejkoľvek s ňou súvisiacej legislatíve, týkajúce sa ustanovení tejto schémy, musia byť premietnuté do schémy v priebehu šiestich mesiacov od nadobudnutia ich účinnosti.

Platnosť a účinnosť schémy končí dňa 30. júna 2023, takže príslušné zmluvy o starostlivosti alebo zmluvy o poskytnutí finančného príspevku musia nadobudnúť účinnosť do 30. júna 2023. Vypĺcanie pomoci podľa tejto schémy skončí 31. decembra 2023.